

Міністерство освіти і науки України

**Модельна навчальна програма інтегрованого курсу
«Інтегрований курс «Мистецтво». 10 клас. Основний рівень»
для закладів загальної середньої освіти**

Автор: Делех Б.А.

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 27.08.2026 року № 1498)*

ВСТУПНА ЧАСТИНА

Мистецтво – це особливий вид людської діяльності, що сформувало свій динамічний розвиток паралельно з розвитком людства. Сучасний глобалізований світ ХХІ століття характеризується цифровізацією, стрімким розвитком технологій та численними викликами, що постають перед суспільством. У цьому контексті мистецтво відіграє ключову роль у формуванні духовних цінностей, розвитку креативного мислення та забезпеченні гармонійної взаємодії людини з навколишнім світом.

Сучасна школа має готувати учня до життя у світі, що постійно змінюється, де цінується креативність, гнучкість та здатність знаходити нестандартні рішення. Для розвитку цих якостей важливо не лише формувати раціональне мислення, а й розвивати ірраціональне – інтуїцію, уяву, фантазію, емоційність. Саме завдяки мистецтву учні навчаються мислити образами, відчувати красу, створювати нові ідеї та втілювати їх у творчих продуктах. Це дозволяє проявляти творчість і гнучкість мислення у будь-якій сфері діяльності – від науки й техніки до соціальних комунікацій та бізнесу.

В умовах реалізації реформи «Нова українська школа» предмети мистецької освітньої галузі мають особливе значення, адже вони допомагають реалізувати головну мету реформи – давати учням не тільки знання, а й уміти застосовувати їх у повсякденному житті. Головна мета інтегрованого курсу «Мистецтво» в академічних ліцеях - залучити здобувачів освіти до активної художньої практики та створення власного мистецького продукту. Цей практичний досвід цілеспрямовано стимулює розвиток інтуїтивно-образного мислення, розкриває креативний потенціал дитини, а також глибоко збагачує її емоційно-чуттєвий світ.

Модельна навчальна програма інтегрованого курсу **«Інтегрований курс «Мистецтво». 10 клас. Основний рівень»** для закладів загальної середньої освіти (далі – Програма), розроблена відповідно до Державного стандарту профільної середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2024 року № 851, з урахуванням положень Типової освітньої програми для 10–12 класів закладів загальної середньої освіти академічного спрямування, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26 травня 2025 року № 765, а також на основі концептуальних засад освітніх галузей, визначених наказом Міністерства освіти і науки України від 20 серпня 2025 року № 1163.

Програму укладено відповідно до Переліку модельних навчальних програм для 10 класу закладів загальної середньої освіти (Додаток 5 до Типової освітньої програми для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням). Вона реалізує обов'язкові результати навчання здобувачів профільної середньої освіти в мистецькій освітній галузі (Додаток 20 до державного стандарту), а також є основою для укладання навчальних програм з «Інтегрованого курсу «Мистецтво». 10 клас. Основний рівень».

В програмі окреслено мету, завдання, принципи, наукові підходи, очікувані результати навчання здобувачів освіти, пропонований зміст інтегрованого курсу та пропоновані види навчальної діяльності.

Мета мистецької освітньої галузі визначена в державному стандарті профільної середньої освіти відповідає меті програми інтегрованого курсу – це цілісний розвиток особистості здобувача освіти у процесі освоєння мистецьких надбань; формування компетентностей, необхідних для мистецько-творчого самовираження, розкриття креативного потенціалу; поціновування національних форм мистецького відображення дійсності; усвідомлення необхідності та цінності мистецтва для культурно-естетичного розвитку нації, утвердження та популяризації українських суспільно-державних (національних) цінностей; усвідомлення власної української національної та громадянської ідентичності в міжкультурній комунікації.

Програма реалізує визначені в Державному стандарті **ціннісні орієнтири та ключові компетентності**, а саме: вільне володіння державною мовою, здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, математична компетентність, компетентність в галузі природничих наук, техніки і технологій, інноваційність, екологічна компетентність, інформаційно-комунікативна компетентність, навчання впродовж життя, громадянські та соціальні компетентності, культурна компетентність, підприємливість та фінансова грамотність (додаток 19 до Державного стандарту профільної середньої освіти).

Пріоритетними **завданнями** реалізації Програми інтегрованого курсу «Мистецтво» у 10 класі на основному рівні є:

- ✓ **усвідомлення** мистецтва як важливого чинника духовного та культурного розвитку у формуванні світогляду, моральних і естетичних цінностей, розвитку творчих здібностей та гармонізації внутрішнього світу людини.
- ✓ **ознайомлення** з культурно-мистецькими здобутками регіонів світу (африканський, американський, далекосхідний, індійський, арабський);
- ✓ **залучення** здобувачів до художньо-творчої та креативної діяльності спрямованої на глибше розуміння значення культурно-мистецьких просторів регіонів світу у контексті світового мистецького процесу;
- ✓ **формування** ціннісного ставлення до мистецтва та виховання поваги до культурного розмаїття світу;
- ✓ **розвиток** критичного мислення та медіаграмотності шляхом осмислення культурних здобутків регіонів світу та ознайомлення з сучасними тенденціями новітнього мистецтва Європи та України за допомогою застосування актуальних мистецьких практик; художньо-образного, асоціативного мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва
- ✓ **розуміння** актуальних тенденцій та практик у світовому мистецтві XXI століття;
- ✓ **осмислення** власного особистісного й професійного становлення у сфері мистецтва та креативних індустрій.

- ✓ **підтримка** індивідуальної та колективної мистецької діяльності як засобу самовираження, пізнання та осмислення культурно-мистецьких здобутків світу.

Програма базується на **наукових підходах**, які будуть ефективно впливати на процес опанування інтегрованого курсу «Мистецтво» 10 клас. Основний рівень», зокрема це: аксіологічний, інтегрований, діяльнісний, особистісно-орієнтований, компетентнісний, культурологічний, полікультурний, дослідницький, синергетичний.

Програма побудована на низці дидактичних і методичних **принципів**, що забезпечують її цілісність, практичну спрямованість та відповідність сучасним викликам, зокрема:

- **дитиноцентризм, суб'єктність та індивідуалізація** - визначає учнів та учениць центральною фігурою освітнього процесу, забезпечує його активну участь як суб'єкта навчання та враховує індивідуальні особливості для розвитку особистісного й творчого потенціалу;
- **доступність, систематичність, наступність та цілісність навчального матеріалу** – забезпечує зрозумілий й адаптований викладу навчального матеріалу, з чіткою послідовністю, логічністю між етапами навчання та цілісним уявлення про мистецтво;
- **варіативність змісту, засобів, методів і технологій навчання** – багатоваріантність і гнучкість, що забезпечує адаптацію навчання до сучасних освітніх викликів;
- **гуманістичність та полікультурність** - загальнолюдські цінності та відкритість до культурного різноманіття світу;
- **україноцентризм та європоцентризм** - утвердження національної ідентичності з інтеграцією у європейський культурно-мистецький простір;
- **єдність теорії й практики та життєва релевантність компетентностей** - інтеграція знань і навичок, що забезпечує їхню практичну цінність для особистісного й професійного розвитку;
- **інноваційність** - модернізація, генерування та впровадження нових ідей, технологій або підходів для підвищення ефективності, конкурентоспроможності та якості життя;
- **науковість** - відповідність певних знань, методів, теорій або діяльності стандартам, критеріям та вимогам сучасної науки, а також орієнтація навчальних матеріалів відповідно до актуальних відкриттів;
- **дидактична інтеграція на основі взаємодії мистецтв і методів компаративістики, спрямованих на поліхудожній розвиток здобувачів;**
- **партнерська взаємодія та співтворчість** - взаємна відповідальність, довіра та співпраця, що забезпечує розвиток критичного мислення, творчої ініціативи здобувачів освіти;
- **художньо-практична спрямованість** – реалізація теоретичного компонента через художньо-творчу діяльність на основі створення

власних мистецьких продуктів, які спираються на особистісний досвід учня та розвивають навички ХХІ століття.

- **стимулювання до мистецької самоосвіти, єдність формальної, неформальної та інформальної освіти** - формування здатності здобувачів до самостійного й безперервного особистісного зростання (зокрема у сфері мистецтва та креативних індустрій).
- **професійна спрямованість у сфері мистецтва та креативних індустрій.**

Програма забезпечує наступність між рівнями базової середньої освіти і кореспондується із модельними навчальними програмами з інтегрованого курсу «Мистецтво. 5-6 класи» (автори Л. Масол, О. Просіна), «Мистецтво. 7-9 класи» (автор Л. Масол) та (автори О. Гайдамака, Н. Лемешева). В основі конструювання змісту Програми, визначення структури й тематики навчання було обрано авторську концепцію **поліцентричної інтеграції** (Л. М. Масол), яка передбачає виокремлення провідних компонентів – музичного та образотворчого мистецтв (як самостійних, так і складових синтетичних мистецтв та медіа) – та їх поєднання в єдиний цикл на основі спільних художньо-дидактичних категорій, незалежно від специфіки мистецької мови: види і жанри мистецтва (5-6 класи), стилі мистецтва (7-9 класи), мистецтво культурних регіонів світу (10-12 класи), у поєднанні із засадничими положеннями концепції «Нова українська школа».

Програма інтегрованого курсу містить такі структурні елементи:

1. **ВСТУПНА ЧАСТИНА**, яка містить пояснювальну записку, загальну характеристику програми, мету, ціннісні орієнтири, ключові компетентності, завдання, наукові підходи, принципи, а також особливості організації освітнього процесу.
2. **ОСНОВНА ЧАСТИНА** визначає очікувані результати навчання пропонований зміст інтегрованого курсу та види навчальної діяльності.

У колонці **«Очікувані результати навчання»** конкретизовано вимоги для учнів 10 класу відповідно до запропонованого змісту до кожного року навчання і з урахуванням трьох груп результатів, визначених у Державному стандарті профільної середньої освіти.

- ✓ Пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення;
- ✓ Художньо-творча діяльність, культурно-мистецька комунікація;
- ✓ Емоційний досвід, естетичне ставлення до мистецтва та життя.

У колонці **«Пропонований зміст інтегрованого курсу»** представлено матеріал, структурований у форматі навчальних модулів, які упорядковують освітній процес, забезпечуючи його чітку системність у поєднанні з дидактичною гнучкістю та варіативністю. Педагогічний працівник, який викладає за модельною програмою, має академічну автономію у тематичному компонуванні модульної структури та визначенні змістового наповнення модулів. Орієнтуючись на пропонований зміст, також самостійно визначає тривалість їхнього вивчення. Укладає навчальну програму

й календарно-тематичне планування з урахуванням освітніх потреб і можливостей учнівства та матеріально-технічного забезпечення закладу загальної середньої освіти.

Програма з інтегрованого курсу «Мистецтво». 10 клас. Основний рівень. Складається з п'яти модулів, що ґрунтуються на вивченні мистецьких надбань світу. Учні/учениці 10 класу мають можливість ознайомитися з культурно-мистецькими просторами африканського, американського (доколумбова, Латинська, Північна Америка), далекосхідного, індійського, арабського регіону. Під час планування уроків педагог, застосовуючи технологію **«мистецький практикум»**, забезпечує можливість здобувачам освіти усвідомити значення мистецтва не лише теоретично, а й практично – через розв'язання різнотипових, компетентнісно-орієнтованих завдань. Такі завдання інтегрують художній досвід із викликами реального життя, спрямовують учнів на самостійну творчу діяльність, створення власних мистецьких продуктів, розвиток емоційного інтелекту та формування гнучких навичок (soft skills), необхідних для успішної соціокультурної самореалізації.

Вчитель має самостійність та незалежність в процесі конструюванні уроків з інтегрованого курсу «Мистецтво», адже зміст програми представлений широким пізнавальним наповненням. Важливо пам'ятати про те, що мета програми як власне інтегрованого курсу не перетворювати його в суто інформативний, не перенавантажувати учнів зайвою інформацією, а наповнити його завданнями художньо-практичного спрямування. Тому під час структурування змісту вчителю необхідно дотримуватися балансу усіх видів діяльності здобувачів освіти: визначаючи час на пізнання мистецтва, а також час для виконання учнями практичних робіт з мистецької діяльності.

У Програмі виокремлено ще три ключові теми, що забезпечують цілісність та логічність вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво» у 10 класі. Перша тема - **«Повторення, узагальнення, систематизація вивченого за курс мистецтва базової середньої школи»** спрямована на закріплення та осмислення раніше здобутих компетентностей. Друга тема **«Вступ»** відкриває можливість узагальнено ознайомитися з регіонами світу, а також їхніми цінностями, нормами, традиціями, звичаями тощо, загально окреслює значення культурно-мистецького простору світу. Завершальна тема **«Актуальні тенденції та практики в мистецтві XXI століття»** знайомить учнів із актуальними мистецькими практиками (на прикладі здобутків Європи та України), розширюючи культурний світогляд старшокласників, а також мотивуватиме до вибору курсів вільного вибору з мистецької освітньої галузі у 11–12 класах.

Автор модельної навчальної програми пропонує декілька курсів вільного вибору, що можуть бути обрані здобувачами для опанування в 11-12 класах з мистецької освітньої галузі. Вони покликані поглибити набуті компетентності, урізноманітнити творчий досвід здобувачів освіти та посилити їхній інтерес до мистецтва (**«Сучасне європейське мистецтво XX-XXI століття»**, **«Сучасне українське мистецтво XX-XXI століття»**, **«Митці, що підкорили світ, або як досягти успіху в мистецтві»**, **«Художні мистецькі практики»**, **«Колективне музикування»** та інші).

У колонці «*Пропоновані види навчальної діяльності*», подано орієнтовний перелік практичних завдань, які мають творчий характер. У межах педагогічної автономності педагог має право адаптувати, змінювати або пропонувати власні завдання, що враховують пропонований зміст та очікувані результати навчання з урахування освітніх потреб учнівства (відповідно до профілів академічного ліцею, професійної спрямованості тощо), матеріально-технічних можливостей закладу загальної середньої освіти.

3. **ПРИКІНЦЕВА ЧАСТИНА**, у якій визначено методично-дидактичні інструменти співпраці вчителя й учнів для досягнення результатів навчання.

Особливості організації освітнього процесу

Кількість навчальних годин відповідає «*мінімальному*» навчальному часу (**1 година на тиждень**), протягом I та II семестру 10 класу, визначено Типовою освітньою програмою для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (*затверджена наказом МОН від 19.12.2025 № 1674*) для мовно-літературного, соціально-гуманітарного та STEM кластерів (окрім класів з поглибленим вивченням мистецтва). За рішенням адміністрації та педагогічної ради закладу освіти, погодженням з вчителем-предметником, а також за ініціативою батьківської чи учнівської спільноти з метою більш ґрунтовного опанування мистецтва кількість годин на вивчення інтегрованого курсу «Мистецтво» в 10 класі може збільшуватися за рахунок кількості годин для обов'язкових та/або вибіркових освітніх компонент. Відповідно до педагогічної автономії вчитель самостійно розподіляє кількість годин на вивчення модулів, обирає види навчальної діяльності, зокрема використовуючи технологію мистецького практикуму, створюючи комплексні різнотипові завдання.

Тематичний розподіл навчального змісту інтегрованого курсу

Тема року: « <i>Мистецтво крізь проекції світових культурних надбань</i> »	
Клас та цикл навчання	Назва теми/модулю
10 клас (адаптаційний цикл)	Повторення узагальнення й систематизація вивченого за курс мистецтва базової середньої школи
	Вступ
	<i>Світовий культурно-мистецький простір крізь призму регіонів світу</i> М1. Африканський культурно-мистецький простір. М2. Американський культурно-мистецький простір М3. Далекосхідний культурно-мистецький простір М4. Індійський культурно-мистецький простір М5. Арабський культурно-мистецький простір
	Актуальні тенденції та практики в мистецтві XXI століття

ОСНОВНА ЧАСТИНА

10 клас

I семестр

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Пропоновані види навчальної діяльності
Повторення, узагальнення й систематизація вивченого за курс мистецтва базової середньої школи		
1. Пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення декодує/аналізує, характеризує, узагальнює мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1]; 3. Емоційний досвід, естетичне ставлення до мистецтва та життя визначає свої уподобання у мистецтві [12 МІО 3.2.2-1]	Види, жанри та виражальні засоби мистецтв. Художній образ як основа мистецького твору. Еволюція мистецьких стилів: від минулих епох до сучасності. Роль мистецтва в житті людини ХХІ століття: нові форми творчості, цифрові технології, дизайн, фотомистецтво та медіамистецтво. Формування сучасних естетичних цінностей та візуальної культури особистості.	▪ Візуальна систематизація базових понять: створення розгалужених ментальних карт (Mind Maps, NotebookLM, Canva тощо) для класифікації видів мистецтва, їх жанрової системи та специфічних виражальних засобів. ▪ Створення аналітичної інфографіки, яка порівнює мистецькі стилі минулих епох із сучасними, або розкриває роль мистецтва в задоволенні естетичних потреб людини. ▪ Візуальний конспект (за технологією Л. Солодар): візуалізація складних абстрактних понять курсу тощо. ▪ Творчо-креативна візуалізація часу: розробка хронологічних шкал (таймлайнів) для впорядкування стилів мистецтва в історичній перспективі.

Вступ		
1. Пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності, виявляє культуру використання авторського права [12 МИО 1.1.1-2]; 2. Художньо-творча діяльність, культурно-мистецька комунікація пропонує способи художньо-практичної реалізації запропонованої ідеї [12 МИО 2.1.1-1];	Світовий культурно-мистецький простір: багатоманітність культурних регіонів світу (африканський, американський, далекосхідний, індійський, арабомусульманський, європейський, український) та їхній взаємовплив. Мистецтво як дзеркало епохи: відображення світогляду, цінностей, традицій та звичаїв народів світу у творах мистецтва. Мистецтво як засіб збереження пам'яті та зв'язку між поколіннями.	- Участь у диспутах та круглих столах: обговорення естетико-філософських питань (наприклад, «Як різні культури розуміють красу?», «Що робить мистецтво мистецтвом?» тощо). - Створення інтерактивних культурних карт: робота з Google My Maps або аналогічними сервісами для нанесення ключових мистецьких об'єктів або маркерів (Африки, Америки, Далекого Сходу, Індії, Арабського Сходу) на віртуальну карту світу. - Створення медіа-тизеру до навчального курсу: розробка короткого відеоролика, колажу або мудборду (наприклад, «Навколо світу за 35 уроків»), який анонсує майбутнє знайомство з регіонами.
Світовий культурно-мистецький простір крізь призму регіонів світу		
1. Пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів/дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МИО 1.1.1-1]; використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів	Модуль 1. Африканський культурно-мистецький простір. Етнічна архітектура африканського регіону. Символіка кольорів і форм. Маска – «ключ» до душі африканців. Символізм та стилізація в африканській скульптурі (теракотова пластика	- Стилізація та художнє моделювання: виконання художніх стилізацій, начерків та ескізів із використанням символіки, орнаментики та технік різних культурних регіонів світу. - Архітектурно-просторове конструювання: художнє конструювання, макетування

добročесності, виявляє культуру використання авторського права [12 МІО 1.1.1-2]; декодує/аналізує, характеризує, узагальнює мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1]; зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МІО 1.2.2-1]; планує мистецьку самоосвіту [12 МІО 1.2.2-2]. 2. Художньо-творча діяльність, культурно-мистецька комунікація пропонує способи художньо-практичної реалізації запропонованої ідеї [12 МІО 2.1.1-1]; співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МІО 2.2.1 -1]; здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МІО 2.2.1-2]; використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МІО 2.3.1-1]; виявляє культуру використання авторського права [12 МІО 2.3.1 -2];	Нок, скульптура Іфе, бронза Беніна). Декоративно-ужиткове мистецтво та зашифровані послання в орнаментах. Вплив африканської естетики на європейський авангард. Сучасний артпростір країн Африки: етнічні мотиви у світовій моді, афрофутуризм. Традиційна музично-танцювальна культура (феномен поліритмії, самовираження мовою рухів) та сучасна поп-культура (реггі, афробіт тощо). Ноллівуд як потужна індустрія сучасного африканського кінематографа. <u>Мистецький практикум (на вибір вчителя, але не менше 3-4).</u> <i>1. Таємниці африканських масок: від давніх ритуалів до мого «Я»</i> <i>2. Африканський стиль у сучасному дизайні та інтер'єрі</i> <i>3. Ритми Африки: створюємо музику тілом</i> <i>4. Туристичний путівник: відкриваємо дивовижну Африку</i>	(елементи етнічної архітектури, дизайн) та пластичне моделювання. ▪ Експериментування з матеріалами та процесуальними техніками: робота з традиційними та сучасними матеріалами в межах інтуїтивного й ефемерного мистецтва (екоарт, створення мандал, нейрографіка тощо) для емоційного самовираження та зняття напруги. ▪ Крос-культурне та гібридне моделювання: створення мистецьких «мешапів» (інтеграція елементів різних культурних традицій в єдиному художньому творі, наприклад, поєднання традиційної каліграфії із сучасним вуличним мистецтвом, або стилізація локальних пейзажів під традиційні техніки інших народів). ▪ Реінтерпретація та осучаснення класичної спадщини: адаптація традиційних художніх образів світового мистецтва до сучасних візуальних форматів (створення цифрової анімації, елементів інтернет-комунікації тощо). ▪ Трансформація художнього образу: перенесення образів між різними видами мистецтва (створення
--	--	--

бере участь у заходах мистецького спрямування [12 МІО 2.4.1-1]; застосовує мистецький досвід у сфері мистецтва, креативних індустрій [12 МІО 2.4.1-2]; характеризує наявність естетичної складової у різних професіях [12 МІО 2.4.2 -1]. 3. Емоційний досвід, естетичне ставлення до мистецтва та життя характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МІО 3.1.1-1]; ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, описує вплив творів і видів мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МІО 3.1.1-2]; використовує мистецтво для регуляції власного емоційного стану [12 МІО 3.1.2-1]; інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини, пояснює свою позицію [12 МІО 3.2.1-1]; визначає свої уподобання у мистецтві [12 МІО 3.2.2-1].	5. <i>Етно-тренд: африканські мотиви у сучасній моді</i> 6. <i>Як мистецтво Африки змінило європейських художників</i> 7. <i>Афрофутуризм: як африканські традиції створюють майбутнє</i> 8. <i>Символізм візуальних образів Африки та їхні крос-культурні зв'язки</i> 9. <i>Секрети Ноллівуду: як створюється унікальне африканське кіно</i> 10. <i>Мова африканських візерунків: читаємо та створюємо зашифровані послання</i> 11. Конструювання власного мистецького практикуму (тема, завдання, мета на вибір вчителя/вчительки з урахування побажань/ потреб учнів/учениць, АБО на вибір учня/ учениці за погодженням з вчителем/ вчителькою)	візуальних абстракцій чи графічних образів за мотивами музичних творів, або добір музичного супроводу до шедеврів образотворчого мистецтва та архітектури). ▪ Розробка візуального брендингу: проектування логотипів, афіш, елементів дизайну одягу (мерчу) з використанням традиційної орнаментики, символіки та колористики різних культурних регіонів. ▪ Музично-хореографічна імпровізація: виконання та відтворення елементів традиційної і сучасної музично-танцювальної культури різних народів світу (зокрема, з використанням імпровізованих жестів та рухів). ▪ Акустичне експериментування та саунд-дизайн: дослідження звуку та ритму через створення звукових пейзажів, імітацію звучання традиційних інструментів світу, базовий саунд-дизайн та звукові імпровізації. ▪ Театралізація та перформанс: участь у театралізаціях, перформансах і флешмобах, що відображають
--	--	--

	Модуль 2. Американський культурно-мистецький простір Індіанці – корінний народ Америки. Доколумбова Америка (майя, ацтеки, інки) Мистецтво Доколумбової Америки - результат синтезу культур різних етносів. Майя – найвправніші архітектори, математики та астрономи. Ацтеки - витончені митці декоративного мистецтва та ювелірних виробів. Інки – майстри текстильного мистецтва та кам'яної архітектури. Латинська Америка. Мексиканський муралізм як унікальне візуальне явище ХХ століття. Латиноамериканська музично-танцювальна культура (танго, п'ятірка бальних танців). Статуя Христа Спасителя – символ Ріо-де-Жанейро і Бразилії. Бразильський карнавал – свято невтомної енергії, буйства ритмів та чарівного співу. Північна Америка (США). Американський урбанізм: феномен хмарочосів та знакові скульптурні монументи. Музичні	специфіку театрального та танцювального мистецтва світу. ■ Сенсорні практики та майндфулнес: практики усвідомленого споглядання та «активного слухання» (дослідження простору, тиші, пауз у музиці; медитативне споглядання природних форм і ритмів та аналіз їхнього впливу на психоемоційний стан). ■ Медіаторність та цифрова рефлексія: використання цифрових та інтернет-ресурсів для створення візуального контенту, відеороликів, буктрейлерів, подкастів, цифрових колажів; ведення мистецьких щоденників (артбуків, скетчбуків, цифрових блогів) для фіксації власних вражень від взаємодії з мистецтвом. ■ Взаємодія зі штучним інтелектом: формулювання цільових запитів для генеративних систем ІІІ з метою створення зображень, текстів чи музичних фрагментів у заданій стилістиці та подальший їхній критичний аналіз. ■ Цифрові дослідження: здійснення віртуальних мандрівок, дослідження експозицій провідних музеїв світу та аналіз сучасних медіаплатформ і
--	---	---

	революції ХХ століття: джаз, рок-н-рол, поп музика та рок, феномен бродвейського мюзиклу. Голлівуд як провідна кіноіндустрія світу Новаторські напрями в образотворчому й вуличному мистецтві: абстрактний експресіонізм, поп-арт, кітч, стріт-арт та графіті. <u>Мистецький практикум (на вибір вчителя, але не менше 4-5).</u> <u>Доколумбова Америка (майя, ацтеки, інки)</u> 1. <i>Крос-культурний експрес: розробка інтерактивного туристичного маршруту стародавніми цивілізаціями майя, ацтеки, інки</i> 2. <i>Бренд-айдентика: редизайн символіки ацтеків для сучасного еко-стартапу</i> 3. <i>Інфографіка без слів: кодуємо дані через «вузликове письмо» інків</i> 4. <i>Еко-урбаністика майя: проєктуємо «розумний» простір</i> <u>Латинська Америка</u> 1. <i>Карнавал з українською душею</i>	соціальних мереж як артмайданчиків та середовища для формування новітніх трендів. ■ Ігрове моделювання та розбудова світів: розробка концептів візуального стилю, архітектури художніх світів, персонажів та сюжетних ліній для настільних чи відеоігор на основі мистецької спадщини вивчених культурних регіонів. ■ Проєктування інтерактивних ігор: розробка та реалізація мистецьких квестів, інтелектуальних маршрутів, цифрових вікторин, настільних ігор або ескейп-румів (кімнат-загадок) із відповідним візуальним та звуковим супроводом. ■ Сприймання, порівняльний аналіз, інтерпретація та обговорення творів мистецтва різних епох, культурних регіонів і сучасних мистецьких тенденцій. ■ Критичне мислення та рефлексія: висловлювання аргументованих критичних суджень, власних емоційних вражень та ціннісних ставлень щодо глобальних мистецьких процесів.
--	---	---

	2. <i>Танцюй, як відчуваєш: мова тіла в латиноамериканських ритмах</i> 3. <i>Стіни, що говорять: від Мексики до мого міста та лицею</i> 4. <i>Фріда Кало: автопортрет як простір особистої та культурної ідентичності</i> 5. <i>Мексиканський муралізм: синтез мистецтва, історії та політики</i> 6. <i>Король Самби: збираємо карнавальний головний убір з нічого</i> Північна Америка (США) 1. <i>Поп-арт у моєму рюкзаку: робимо шедевр із банальності</i> 2. <i>Мій власний графіті-тег: мистецтво міських вулиць</i> 3. <i>Голлівудський пітчінг: наше життя як блокбастер</i> 4. <i>Пульс імпровізації: візуальна естетика американського джазу</i> 5. <i>Формула поп-ідола: мистецтво створення музичного тренду</i>	▪ Культурологічні дослідження: вивчення філософсько-релігійних та історичних основ розвитку мистецтва в різних куточках світу. ▪ Комунікативні практики та пітчінг: участь у мистецьких дискусіях, дебатах та проведення мистецьких пітчінгів (публічна презентація та захист власних творчих ідей, розробка концептів архітектурних об'єктів, музичних колективів або сюжетних ліній для кінопроектів з урахуванням специфіки різних кіношкіл світу). ▪ Крос-культурне проектування: виконання дослідницьких та творчих проєктів (індивідуальних, групових) з акцентом на крос-культурні зв'язки та вплив світового мистецтва на український культурний простір. ▪ Моделювання діяльності у сфері мистецтва та креативних індустрій: освоєння базових навичок артменеджменту, розробка концепцій виставок та основ кураторської діяльності. ▪ Соціально залучені мистецькі практики: участь у художньому оформленні шкільних та громадських заходів, організація виставок,
--	---	---

	6. <i>Експериментальна музика та саунд-дизайн повсякденності</i> 7. <i>Гіпнотичний мінімалізм: музична медитація Філіппа Гласа</i> 8. <i>Самотність у мегаполісі (надихаючись Едвардом Гоппером)</i> 9. <i>Живопис дії: емоційна абстракція та дрипінг Джексона Поллока</i> 10. <i>Вогні Бродвею: магія сценографії та архітектура музичного шоу</i> 11. Конструювання власного мистецького практикуму (тема, завдання, мета на вибір вчителя/вчительки з урахування побажань/ потреб учнів/учениць, АБО на вибір учня/ учениці за погодженням з вчителем/ вчителькою)	створення інклюзивних та екологічних мініпроектів. ▪ Етична дискусія у фотомистецтві: критичний аналіз межі між документальною правдою та цифровою маніпуляцією, обговорення ролі діпфейків та етичних стандартів. ▪ Висловлювання аргументованих суджень, власних емоційних вражень та ціннісних ставлень щодо глобальних мистецьких процесів.
--	---	---

10 клас
II семестр

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст інтегрованого курсу	Пропоновані види навчальної діяльності
Світовий культурно-мистецький простір крізь призму регіонів світу		
1. Пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів/дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МІО 1.1.1-1]; використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності, виявляє культуру використання авторського права [12 МІО 1.1.1-2]; декодує/аналізує, характеризує, узагальнює мистецькі тексти/явища мистецтва, апелює до власних знань і досвіду [12 МІО 1.2.1-1]; зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МІО 1.2.2-1]; планує мистецьку самоосвіту [12 МІО 1.2.2-2]. 2. Художньо-творча діяльність, культурно-мистецька комунікація пропонує способи художньо-практичної реалізації запропонованої ідеї [12 МІО 2.1.1-1];	Модуль 3. Далекосхідний культурно мистецький простір Природа – міра всіх речей. Специфіка художньої мови регіону. Вплив традиційних світоглядних систем на формування естетичних ідеалів Далекого Сходу (буддизм, даосизм, конфуціанство, синтоїзм, шаманізм тощо). Мистецтво Китаю Символізм та естетика китайського мистецтва. Перлини китайської архітектури та монументальної скульптури. Традиційний живопис тушшю та мистецтво каліграфії. Майстерність китайської порцеляни та декоративного мистецтва. Пекінська опера як синтез традиційних мистецтв. Сучасне китайське кіно та візуальне мистецтво. Мистецтво Японії	▪ Стилзація та художнє моделювання: виконання художніх стилізацій, начерків та ескізів із використанням символіки, орнаментики та технік різних культурних регіонів світу. ▪ Архітектурно-просторове конструювання: художнє конструювання, макетування (елементи етнічної архітектури, дизайн) та пластичне моделювання. ▪ Експериментування з матеріалами та процесуальними техніками: робота з традиційними та сучасними матеріалами в межах інтуїтивного й ефемерного мистецтва (екоарт, створення мандал, нейрографіка тощо) для емоційного самовираження та зняття напруги. ▪ Крос-культурне та гібридне моделювання: створення мистецьких «мешапів» (інтеграція елементів різних культурних традицій в єдиному художньому творі, наприклад, поєднання традиційної каліграфії із сучасним вуличним

співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МІО 2.2.1 -1]; здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МІО 2.2.1-2]; використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МІО 2.3.1-1]; виявляє культуру використання авторського права [12 МІО 2.3.1 -2]; бере участь у заходах мистецького спрямування [12 МІО 2.4.1-1]; застосовує мистецький досвід у сфері мистецтва, креативних індустрій [12 МІО 2.4.1-2]; характеризує наявність естетичної складової у різних професіях [12 МІО 2.4.2 -1]. 3. Емоційний досвід, естетичне ставлення до мистецтва та життя характеризує і порівнює вираження емоцій у творах різних видів мистецтва (музичне, візуальне, сценічне, екранне тощо) [12 МІО 3.1.1-1]; ідентифікує власні емоції від явищ мистецтва, описує вплив творів і видів	Філософсько-естетичні основи японського мистецтва: гармонія, лаконізм, повага до традицій. Традиційна архітектура та ремесла. Традиційне образотворче мистецтво: скульптура нецке, гравюра укійо-е. Самобутність музично-танцювальної культури (філософія паузи «ма»). Японський традиційний театр (Ню, Кабукі) і феномен театральних масок та гриму. Сучасне візуальне мистецтво Японії: кінематограф, феномен аніме та манги. Мистецтво Південної Кореї Традиційна естетика Південної Кореї: гармонія людини і природи. Корейський живопис: від «займу» до авторства. Майстерність корейських митців у декоративно-ужитковому мистецтві (вироби із селадону). Поєднання тисячолітніх традицій, народних оберегів та новаторства у скульптурі Південної Кореї. Новаторство в сучасному корейському мистецтві (відео-арт, медіамистецтво, інсталяції, концептуалізм). Світовий феномен «корейської хвилі» (кіно, серіали-дорами,	мистецтвом, або стилізація локальних пейзажів під традиційні техніки інших народів). ■ Реінтерпретація та осучаснення класичної спадщини: адаптація традиційних художніх образів світового мистецтва до сучасних візуальних форматів (створення цифрової анімації, елементів інтернет-комунікації тощо). ■ Трансформація художнього образу: перенесення образів між різними видами мистецтва (створення візуальних абстракцій чи графічних образів за мотивами музичних творів, або добір музичного супроводу до шедеврів образотворчого мистецтва та архітектури). ■ Розробка візуального брендингу: проектування логотипів, афіш, елементів дизайну одягу (мерчу) з використанням традиційної орнаментики, символіки та колористики різних культурних регіонів. ■ Концептуальна та комерційна фотографія: створення концептуальних фотопроєктів, художніх автопортретів; моделювання діяльності у
--	--	---

мистецької діяльності на власний емоційний стан [12 МИО 3.1.1-2]; використовує мистецтво для регуляції власного емоційного стану [12 МИО 3.1.2-1]; інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини, пояснює свою позицію [12 МИО 3.2.1-1]; визначає свої уподобання у мистецтві [12 МИО 3.2.2-1].	дизайн). К-рор – як мистецький феномен і потужна креативна індустрія нашого часу. <u>Мистецький практикум (на вибір вчителя, але не менше 3-4).</u> <i>Мистецтво Китаю</i> 1. <i>Китайський живопис крізь призму нетрадиційних технік образотворення: синтез традиції та експерименту</i> 2. <i>Дзен-сад: будуємо свій простір для антистресу</i> 3. <i>Китайський Lo-Fi: пишемо трек на 5 нотах</i> 4. <i>Як Джекі Чан: створюємо комікс про ідеальну кінобійку</i> 5. <i>Синім по білому: сучасний розпис звичайного стаканчика</i> 6. <i>Магія в чаюванні: знімаємо естетичне відео чаювання</i> <i>Мистецтво Японії</i> 1. <i>Божевільний горошок Яйой Кусами: створюємо поп-арт ілюзію</i> 2. <i>Велика хвиля у смартфоні: міксуємо класику та сучасність, або про естетику укійо-е</i>	фотоіндустрії (створення рекламного візуального контенту, кампейнів з урахуванням екосвідомості та бодіпозитиву). ■ Музично-хореографічна імпровізація: виконання та відтворення елементів традиційної і сучасної музично-танцювальної культури різних народів світу (зокрема, з використанням імпровізованих жестів та рухів). ■ Акустичне експериментування та саунд-дизайн: дослідження звуку та ритму через створення звукових пейзажів, імітацію звучання традиційних інструментів світу, базовий саунд-дизайн та звукові імпровізації. ■ Театралізація та перформанс: участь у театралізаціях, перформансах і флешмобах, що відображають специфіку театрального та танцювального мистецтва світу. ■ Сенсорні практики та майндфулнес: практики усвідомленого споглядання та «активного слухання» (дослідження простору, тиші, пауз у музиці; медитативне споглядання природних форм і ритмів та аналіз
--	---	--

	3. <i>Нецке: ліпимо кишеньковий талісман із характером</i> 4. <i>Мистецтво тиші: записуємо аудіо, де пауза важливіша за слова</i> 5. <i>Вуличний стиль Токіо: міксуємо традиції та кіберпанк</i> 6. <i>Твоя манга: створюємо комікс-епізод із життя класу</i> 7. <i>Краса з того, що під рукою: складаємо міні-ікебану</i> 8. <i>Маска демона чи героя: розробляємо дизайн театрального гриму</i> 9. <i>Театр Кабукі: пластика, символіка рухів та унікальність сценічного гриму</i> 10. <i>Золотий шрам Кінцугі: перетворюємо зламане на шедевр</i> 11. <i>Крейзі-Харадзюку: ламаємо правила шкільної форми</i> 12. <i>Смачно, як у Міядзакі: знімаємо аніме-сніданок</i> 13. <i>Глибокодумна калюжа: перетворюємо свій двір на японське кіно</i>	їхнього впливу на психоемоційний стан). ■ Медіаторність та цифрова рефлексія: використання цифрових та інтернет-ресурсів для створення візуального контенту, відеороликів, буктрейлерів, подкастів, цифрових колажів; ведення мистецьких щоденників (артбуків, скетчбуків, цифрових блогів) для фіксації власних вражень від взаємодії з мистецтвом. ■ Взаємодія зі штучним інтелектом: формулювання цільових запитів для генеративних систем ІІІ з метою створення зображень, текстів чи музичних фрагментів у заданій стилістиці та подальший їхній критичний аналіз. ■ Цифрові дослідження: здійснення віртуальних мандрівок, дослідження експозицій провідних музеїв світу та аналіз сучасних медіаплатформ і соціальних мереж як артмайданчиків та середовища для формування новітніх трендів. ■ Ігрове моделювання та розбудова світів: розробка концептів візуального стилю, архітектури художніх світів, персонажів та сюжетних ліній для настільних чи
--	---	---

	Мистецтво Південної Кореї 1. <i>Майстер кліфгенгера: пишемо сцену, яка змусить чекати наступну серію</i> 2. <i>Скроль униз: створюємо свій перший вертикальний комікс</i> 3. <i>Мукбанг-естетика: робимо їжу зіркою екрана</i> 4. <i>Код Хангиля: шифруємо своє ім'я в корейському стилі</i> 5. <i>Ханбок 2.0: інтегруємо традиції у вуличний стиль</i> 6. <i>Архітектура нерівності: фотографуємо контрасти свого міста</i> 7. <i>Маска для сучасного лиходія: створюємо аватар хейтера</i> 8. <i>Глітч-арт: коли екран сходить з розуму</i> 9. <i>Естетика K-Beauty: розробляємо дизайн для супер-засобу</i> 10. <i>Стань продюсером: збираємо ідеальний K-поп гурт</i> 11. Конструювання власного мистецького практикуму (тема, завдання, мета на вибір вчителя/вчительки з	відеоігор на основі мистецької спадщини вивчених культурних регіонів. ▪ Проектування інтерактивних ігор: розробка та реалізація мистецьких квестів, інтелектуальних маршрутів, цифрових вікторин, настільних ігор або ескейп-румів (кімнат-загадок) із відповідним візуальним та звуковим супроводом. ▪ Сприймання, порівняльний аналіз, інтерпретація та обговорення творів мистецтва різних епох, культурних регіонів і сучасних мистецьких тенденцій. ▪ Критичне мислення та рефлексія: висловлювання аргументованих критичних суджень, власних емоційних вражень та ціннісних ставлень щодо глобальних мистецьких процесів. ▪ Культурологічні дослідження: вивчення філософсько-релігійних та історичних основ розвитку мистецтва в різних куточках світу. ▪ Комунікативні практики та пітчінг: участь у мистецьких дискусіях, дебатах та проведення мистецьких пітчінгів (публічна презентація та захист власних творчих ідей,
--	---	--

	урахування побажань/ потреб учнів/учениць, АБО на вибір учня/ учениці за погодженням з вчителем/ вчителькою) Модуль 4. Індійський культурно-мистецький простір Духовні основи індійського мистецтва. Єдність храмової архітектури та скульптури. Традиції індійського живопису. Символічна мова індійського танцю (жести, пластика). Музичні традиції та концепція раги. Індійський кінематограф - синтез музики, танцю та візуальних ефектів. Традиційний одяг та сучасна індійська мода. Вплив індійських мотивів на мистецтво та лайфстайл-тренди в Україні. <u>Мистецький практикум (на вибір вчителя, але не менше 1-2).</u> 1. Храм тисячі деталей: проєктуємо монумент своїх захоплень 2. Антистрес-мандала: збираємо орнамент із того, що в рюкзаку 3. Космічний вайб: записуємо гіпнотичний ембієнт-трек	розробка концептів архітектурних об'єктів, музичних колективів або сюжетних ліній для кінопроектів з урахуванням специфіки різних кіношкіл світу). ▪ Крос-культурне проєктування: виконання дослідницьких та творчих проєктів (індивідуальних, групових) з акцентом на крос-культурні зв'язки та вплив світового мистецтва на український культурний простір. ▪ Соціально залучені мистецькі практики: участь у художньому оформленні шкільних та громадських заходів, організація виставок, створення інклюзивних та екологічних мініпроектів. ▪ Моделювання діяльності у сфері мистецтва та креативних індустрій: освоєння базових навичок артменеджменту, розробка концепцій виставок та основ кураторської діяльності. ▪ Етична дискусія у фотомистецтві: критичний аналіз межі між документальною правдою та цифровою маніпуляцією, обговорення ролі діпфейків та етичних стандартів.
--	---	--

	4. Таємний код рук: придумуємо шкільні мудри 5. Болівудська драма: знімаємо епічне відео про звичайну ручку 6. Кібер-мехенді: малюємо тату хною для зумерів 7. Полювання на Індію: шукаємо тренди навколо себе 8. Багаторукий аватар: скульптура сучасного супергероя 9. Конструювання власного мистецького практикуму (тема, завдання, мета на вибір вчителя/вчительки з урахування побажань/ потреб учнів/учениць, АБО на вибір учня/ учениці за погодженням з вчителем/ вчителькою) Модуль 5. Арабський культурно-мистецький простір Естетичні особливості арабського мистецтва. Архітектура Арабського Сходу: від класичної мечеті до футуристичних проєктів ОАЕ. Елементи пластичної творчості в арабському просторі.	■ Висловлювання аргументованих суджень, власних емоційних вражень та ціннісних ставлень щодо глобальних мистецьких процесів.
--	--	---

	Мистецтво орнаменту: магія арабески, каліграфія та книжкова мініатюра. Орієнталізм: арабські мотиви в європейському та українському мистецтві. Колорит музично-танцювальної традиції Сходу. Сучасний східний дизайн та мода. <u>Мистецький практикум (на вибір вчителя, але не менше 1-2).</u> 1. Виклик гравітації: будуємо неможливий хмарочос для Дубая 2. Залипни на геометрію: створюємо свій нескінченний патерн 3. Слова, що малюють: перетворюємо своє ім'я на логотип 4. Плоский світ: малюємо шкільний день без перспективи 5. Скромність у тренді: збираємо лук у стилі Modest Fashion 6. Східний біт: поєднуємо українську поезію та арабський семпл	
--	--	--

	7. <i>Килим як піксель-арт: переосмислюємо домашній артефакт</i> 8. <i>Мукарнас і тінь: 3D-геометрія зі світла</i> 9. Конструювання власного мистецького практикуму (тема, завдання, мета на вибір вчителя/вчительки з урахування побажань/потреб учнів/учениць, АБО на вибір учня/учениці за погодженням з вчителем/вчителькою)	
Актуальні тенденції та практики в мистецтві XXI століття		
1. Пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення добирає мистецькі тексти з використанням ключових слів/дескрипторів (автор, назва, дата, посилання) [12 МІО 1.1.1-1]; використовує джерела мистецької інформації з урахуванням принципів доброчесності, виявляє культуру використання авторського права [12 МІО 1.1.1-2]; зіставляє мистецькі тексти/образи з різними сферами життєдіяльності людини [12 МІО 1.2.2-1];	Пошук нових сенсів та «щирості» в мистецтві XXI століття (постмодернізм, метамодернізм). Вплив цифрових технологій та штучного інтелекту на творчість. Імерсивне та інтерактивне мистецтво. Мистецтво як реакція на глобальні виклики сучасності. Соціальний активізм та інклюзія у творчості (мистецтво без бар'єрів). Професії у сфері мистецтва та креативних індустрій. <u>Мистецький практикум (не менше 1 на вибір вчителя/вчительки).</u>	- Творчі практики «Нової щирості» (метамодернізм): створення художніх робіт, колажів або фотосерій, які фокусуються на відновленні сенсу, відвертості та щирих емоцій, долаючи цинізм і тотальну іронію минулої епохи. - Експериментування в цифровому мистецтві: виконання практичних робіт у сучасних форматах (цифровий живопис, глітч-арт, фотоманіпуляції, концептуальний нет-арт). - Проектування імерсивних та інтерактивних просторів: розробка концептів або ескізів художніх

2. Художньо-творча діяльність, культурно-мистецька комунікація пропонує способи художньо-практичної реалізації запропонованої ідеї [12 МИО 2.1.1-1]; співпрацює з іншими у процесі мистецької діяльності на засадах командного співробітництва [12 МИО 2.2.1 -1]; здійснює взаємодопомогу, дотримується принципів толерантності [12 МИО 2.2.1-2]; використовує різні джерела інформації та комунікації у мистецькій діяльності, створює і поширює медіатексти [12 МИО 2.3.1-1]; застосовує мистецький досвід у сфері мистецтва, креативних індустрій [12 МИО 2.4.1-2]; характеризує наявність естетичної складової у різних професіях [12 МИО 2.4.2 -1]. 3. Емоційний досвід, естетичне ставлення до мистецтва та життя використовує мистецтво для регуляції власного емоційного стану [12 МИО 3.1.2-1]; інтерпретує та оцінює мистецькі тексти/явища, пояснює їх значення для життя людини, пояснює свою позицію	1. <i>Анти-мем: поєднуємо іронію з тотальною щирістю</i> 2. <i>Приборкувач нейромереж: проєктуємо виставку майбутнього</i> 3. <i>Мистецтво, що чекає на тебе: створюємо інтерактивний експонат</i> 4. <i>Ремікс реальності: схрещуємо класику та цифрову епоху</i> 5. <i>Стріт-арт маніфест: створюємо вірусний соціальний стікер</i> 6. <i>Мистецтво на дотик: створюємо тактильну картину</i> 7. <i>Креативний директор: захищаємо свій проєкт</i> 8. Конструювання власного мистецького практикуму (тема, завдання, мета на вибір вчителя/вчительки з урахування побажань/ потреб учнів/учениць, АБО на вибір учня/ учениці за погодженням з вчителем/ вчителькою)	інсталяцій, де глядач перестає бути пасивним спостерігачем і стає активним учасником чи співавтором мистецького дійства (за допомогою взаємодії зі світлом, звуком, простором). ▪ Промпт-арт та співтворчість із ШІ: формулювання складних текстових запитів (промπτів) для нейромереж з метою генерації арт-об'єктів на задану філософську чи соціальну тематику, з їх подальшою графічною доробкою та критичним аналізом меж людської та штучної творчості. ▪ Моделювання безбар'єрності та інклюзивна творчість: адаптація класичних чи сучасних творів мистецтва для людей з інвалідністю (написання текстів аудіодискрипції/ тифлокоментування для картин; розробка ідей тактильних копій експонатів). ▪ Дослідження та порівняння творів модернізму, постмодернізму та метамодернізму, виявлення відмінностей у використанні художніх засобів та ідейних змістів. ▪ Кар'єрне проєктування в креативних індустріях: ознайомлення з новітніми професіями на стику мистецтва та
---	---	--

[12 МІО 3.2.1-1]; визначає свої уподобання у мистецтві [12 МІО 3.2.2-1].		технологій; створення симуляційного резюме, портфоліо чи картки обов'язків для фахівців майбутнього. ▪ Гібридна фотографія та цифрові лукбуки: візуальне моделювання та комбінування сучасних образів, експериментування з генеративними нейромережами для стилізації власних фотографій, створення мультимедійних каталогів. ▪ Соціально залучені мистецькі практики та артактивізм: участь у художньому оформленні заходів; створення документальних фоторепортажів або візуальних історій для привернення уваги до екології, інклюзії, подолання бар'єрів. ▪ Грантовий пітчінг соціокультурних стартапів: розробка й публічний захист ідей соціально залучених мистецьких проєктів, розрахунок їхньої суспільної користі та пошук інноваційних засобів реалізації.
---	--	--

ПРИКІНЦЕВА ЧАСТИНА

Визначення рівня навчальних результатів учнівської молоді у сфері повної загальної середньої освіти здійснюється на основі чинних нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України. Орієнтирами для оцінювання є державні вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів профільної середньої освіти з мистецької освітньої галузі 10-12 класи (Додаток 20 до Державного стандарту), що охоплюють **мистецькі** та **ключові компетентності**, реалізовані через **наскрізні вміння** й відображені у трьох вимірах діяльності здобувачів освіти — пізнання, практична активність та ціннісне ставлення.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів повної загальної середньої освіти з мистецької освітньої галузі відбувається за допомогою **діагностичного, формувального**, а також **підсумкового оцінювання**, яке здійснюється із застосуванням наступних методів і прийомів:

Вид оцінювання	Сутність та особливості	Методи і прийоми
Діагностичне оцінювання	зазвичай проводиться на початку навчального року або на першому уроці з метою визначення початкового рівня сформованості компетентностей в учнів.	➤ педагогічне спостереження; ➤ тестування (первинне/вхідне); ➤ анкетування, самоаудит навичок ➤ аналіз результатів творчої діяльності (мистецькі проєкти, творчі завдання, успіхи з мистецьких конкурсів тощо); ➤ запитання, що стосуються раніше вивченої теми, розділу; ➤ рефлексивна ситуація, спрямована на прогнозування і роздуми про очікування від вивчення нової теми; ➤ рефлексивне прогнозування («З-Х-Д», «Мудборд очікувань» тощо).
Таке оцінювання допоможе вчителю/вчительці скорегувати календарно-тематичне планування, що буде відповідати запитам здобувачів старшої профільної школи, спрогнозувати, а в подальшому – й подолати можливі труднощі у навчанні, створити мотивуючу проблемну ситуацію тощо.		
Формувальне оцінювання	оцінювання прогресу учнів, що має на меті адаптувати освітній процес відповідно до рівня розвитку компетентностей учнів.	➤ цифрові хмарки слів та опитування ➤ двосторонні картки, сигнали рукою, мовні вирази (підказки) для побудови відповіді; ➤ вхідні та вихідні аркуші; ➤ вікторини та опитування; ➤ альтернативне оцінювання (написати листа другу/ві, пояснивши ключові ідеї або основні тези вивченого матеріалу; намалювати ескіз, щоб візуально представити свої знання з теми;

		попрацювати в парі та придумати одне для одного вправу на перевірку знань); ➤ оцінювання – інтерв'ю; ➤ скетчноутинг, візуальний конспект; ➤ формувальний тест, чекліст; ➤ самооцінювання та взаємооцінювання;
<i>Його мета полягає не в тому, щоб констатувати рівень навчальних результатів, а в тому, щоб поліпшити процес навчання, тобто вчитель оцінює індивідуальні досягнення учня/учениці безвідносно до досягнень інших учнів</i>		
Підсумкове оцінювання	оцінювання, яке використовують, щоб узагальнити / підвести підсумки того чи іншого етапу навчання.	<u>Письмові форми</u> ➤ діагностувальні (діагностичні) роботи; ➤ перевірочні тести (зокрема цифрові); ➤ компетентнісно-орієнтовані завдання; ➤ комплексна підсумкова робота; ➤ мистецтвознавче есе; ➤ арткритика (рецензія); ➤ створення концепту/сценарію власного мистецького заходу. <u>Усні форми</u> ➤ усне опитування (бесіда); ➤ захист навчальних проєктів (індивідуальних/групових); ➤ мистецькі дебати/панельна дискусія; ➤ пітчинг (презентація ідей); <u>Практичні форми</u> ➤ мистецький практикум; ➤ учнівське портфоліо (одноосібне / колективне); ➤ моделювання проблемних ситуацій у сфері мистецтва та актуальних викликів, що постали у ХХІ столітті у сфері креативних індустрій; ➤ створення медіапродуктів; ➤ артхакатон/творча майстерня; ➤ перформанс/інсценізація; ➤ кураторська діяльність.
<i>Мета підсумкового оцінювання – констатувати рівень засвоєних знань, сформованих умінь і компетентностей учнів у певний період часу, а також визначити, чи відповідають отримані результати вимогам державних стандартів.</i>		

Джерело: складено автором на основі [1; 17; 24;]

Оцінювання результатів здійснюється на основі чітко визначених критеріїв, що відповідають групам результатів навчання (ГР), що сформувалися у процесі опанування інтегрованого курсу «Мистецтво». Критерії відображають не лише рівень

засвоєння знань та умінь, а й розвиток особистісних сфер учня/учениці - від художньо-творчої активності до естетичного мислення, комунікативної культури та здатності до інтерпретації мистецьких явищ.

ГР 1. Пізнання різних видів мистецтва, виявлення художнього мислення (опанування та формування стійких знань про мистецтво, уміння аналізувати, пояснювати твори різних видів мистецтва, оригінально трактувати особистий життєвий досвід за допомогою естетичних ідеалів).

ГР 2. Художньо-творча діяльність, культурно-мистецька комунікація (генерування та реалізація мистецьких ідей, уміння ефективно презентувати результати, вести толерантний діалог і взаємодіяти в культурному середовищі).

ГР 3. Емоційний досвід, естетичне ставлення до мистецтва та життя (формування та розвиток емоційного інтелекту, власної системи цінностей через взаємодію з мистецтвом; здатність до емпатії, саморефлексії та перенесення естетичних ідеалів у повсякденне життя, соціум і довкілля).

Реалізація модельної навчальної програми супроводжується забезпеченням необхідних **ресурсів**, що створюють цілісне освітнє середовище. До них належать: навчальні підручники й посібники, довідкові джерела та пізнавальні видання у друкованому й електронному форматах; мультимедійні засоби навчання, матеріали для музичної та образотворчої діяльності, а також за можливості ресурси для синтетичних видів мистецтва. Важливу роль відіграють інтернет-платформи, інтерактивні інструменти та засоби для контролю й оцінювання знань, що забезпечують сучасний, динамічний і практико-орієнтований характер освітнього процесу.

Розробник програми:

Богдан ДЕЛЕХ, вчитель мистецтва Вараського ліцею № 1 Вараської міської ради, консультант (мистецька освітня галузь) Вараського центру професійного розвитку педагогічних працівників Вараської міської ради, член ради молодих вчених Національної музичної академії України («Київська консерваторія»).

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ

1. Аристова Л. Методика викладання інтегрованого курсу «Мистецтво»: навчально-методичний посібник (для змішаної форми навчання). Миколаїв: РАЛ – поліграфія, 2022. 213 с.
2. Гайдамака О., Лемешева Н. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Mystetska.osvitnya.haluz.2023/Mystetstvo.7-9.kl.intehrovanyy.kurs-Haydamaka.ta.in.31.07.2023.pdf>
3. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. Київ: Либідь, 1997. 373 с.
4. Делех Б. Специфіка візуалізації навчальної інформації в дизайні плакатів з курсу «Мистецтво» в 10 класі (на прикладі теми «Музично-танцювальна культура Латинської Америки: між етнічним кодом та світовим визнанням»). *Формула творчості: теорія і методика мистецької освіти*: зб. мат. Х Всеукр. наук-практ. конф., м. Полтава, 25 березня 2026 р. Полтава: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2026. С. 103-108.
5. Делех Б. Сучасні інновації при викладанні інтегрованого курсу «Мистецтво» у профільній школі. *Актуальні питання розвитку особистості: сучасність, інновації, перспективи*: зб. наук. пр. за матеріалами Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф., м. Житомир, 25 квітня 2023 р. Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2023. С. 92-95.
6. Делех Б., Антонова О. Дистанційний урок з інтегрованого курсу «Мистецтво» (на прикладі теми: «Мистецтво імпресіонізму»). *Професійна підготовка компетентних фахівців в умовах сучасних освітніх трансформацій: теорія і практика*: збірник наукових статей / за заг. ред. Олени Антонової, Наталії Бірук, м. Житомир, 23-24 травня 2024 р. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2024. С. 207-213
7. Державний стандарт профільної середньої освіти (2024) [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 01.05.2026)
8. Закон України про освіту (2017) [Електронний ресурс]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 01.05.2026)
9. Засекіна Т.М. Концептуальні засади розроблення модельних навчальних програм для профільної освіти. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2024, 6(1). DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6111> (дата звернення: 15.05.2026)
10. Калька Н., Ковальчук З. Практикум з арт-терапії: навч.-метод. посібник. Ч.1. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 232 с.
11. Кремень В.Г., Топузов О.М., Ляшенко О.І., Мальований Ю.І., Засекіна Т.М. Профільна середня освіта: концептуальні засади для Нової української школи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023, 5(2). DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5201> (дата звернення: 15.05.2026)

12. Ляшенко О.І. Профільна середня освіта для Нової української школи. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2024, 6(1). DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2024.6105> (дата звернення: 15.05.2026)
13. Масол Л. Інтеграція? Інтеграція. Інтеграція... Інтеграція. Поліцентрична інтеграція змісту загальної мистецької освіти. *Мистецтво та освіта*. 2020. № 1 (95). С. 20–26. DOI: <https://doi.org/10.32405/2308-8885-2020-1-20-27>
14. Масол Л. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7–9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2023/Model.navch.prohr.5-9.klas/Mystetska.osvitnya.haluz.2023/Mystetstvo.7-9.kl.intehrovanyy.kurs-Masol.12.09.2023.pdf>
15. Масол Л. Професійні орієнтації старшокласників у сфері мистецтва та креативних індустрій. *Мистецтво та освіта*. 2021. № 2 (100). С. 3–7. DOI: [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2021-2\(100\)-3-7](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2021-2(100)-3-7)
16. Масол Л., Просіна О. Модельна навчальна програма «Мистецтво. 5–6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/Navchalni.prohramy/2021/14.07/Model.navch.prohr.5-9.klas.NUSH-poetap.z.2022/Mist.osv.gal/Mystetstvo.5-6-kl.Masol.Prosina.14.07.pdf>
17. Масол Л.М. Методика навчання мистецтва в основній школі: методичний посібник для вчителів. К.: Шкільний світ, 2012. 128 с.
18. Мистецтво. 10–11 класи (рівень стандарту): навчальна програма для закладів загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. Міністерство освіти і науки України. 2017. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/zagalna-serednya-osvita/osvitni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv> (дата звернення 05.05.2026)
19. Мистецька освітня галузь: як оцінювати в НУШ (2025) [Електронний ресурс]. URL: https://osvita.ua/doc/files/news/956/95604/Mistecka_osvitnya_galuz.pdf (дата звернення 10.05.2026)
20. Мозгова Я.П. Організаційно-педагогічні умови подолання освітніх втрат на рівні загальної середньої освіти в Україні в умовах війни та відбудови: дис. ... докт. філософії: 011. Київський столичний університет імені Бориса Грінченка. Київ, 2026. 322 с.
21. Моторна О. Мистецтво дистанційно: втрачені можливості... чи нові перспективи? *Мистецтво та освіта*. 2020. № 3 (97). С. 13–20. DOI: <https://doi.org/10.32405/2308-8885-2020-3-13-20> (дата звернення: 10.05.2026)
22. Нова українська школа. Дорожня карта реформи базової та профільної школи. Проект для обговорення/ Вакуленко Т., Гриневич Л., Лінник О. та інші; за заг. ред. Л. Гриневич. АКМЕ ГРУП, 2021. 46 с. URL: https://reosvita.org/wp-content/uploads/2021/10/re-osvita_karta_press-new2.pdf (дата звернення: 01.05.2026)

23. Нова українська школа: концептуальні засади реформування нової української школи [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf> (дата звернення 01.05.2026)
24. Нова українська школа: путівник для вчителя 5–6 класів / за ред. А. Черній; відповід. за випуск В. Салтишева. Рівне: РОІППО, 2022. 168 с.
25. Обух Л. Менеджмент академічної музики в соціокультурному просторі України (кінець XX – початок XXI століть): монографія. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2021. 460 с.
26. Педагогічна інтернатура: разом до професійного зростання / за ред. А. Черній; відповід. за випуск: О. Лютко, М. Люшин. Рівне: РОІППО, 2023. 105 с.
27. Політика «Освіта для життя»: етапи та інструменти впровадження. (2025) [Електронний ресурс]. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/news/polityka-osvita-dlia-zhyttia-etapy-ta-instrumenty-vprovadzhennia> (дата звернення: 05.05.2026)
28. Поліщук О., Делех Б. Художнє мислення як результат навчання в інтегрованому курсі «Мистецтво»: проблеми трактування та оцінювання. *Мистецтво та освіта*. 2026. № 2 (120). С. 35-39. DOI: [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2026-2\(120\)-35-39](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2026-2(120)-35-39)
29. Про затвердження Типової освітньої програми для 10-12 класів закладів загальної середньої освіти, які забезпечують здобуття профільної середньої освіти за академічним спрямуванням (Наказ МОН України № 765 від 26.05.2025). URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-typovoi-osvitnoi-prohramy-dlia-10-12-klasiv-zakladiv-zahalnoi-serednoi-osvity-iaki-zabezpechuiut-zdobuttia-profilnoi-serednoi-osvity-za-akademichnym-spryamuvanniam> (дата звернення: 01.05.2025)
30. Реформа профільної середньої освіти. Концептуальні засади реформування профільної середньої освіти (академічні ліцеї), 2024. 43 с. [Електронний ресурс]. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/news/2024/04/08/reforma-profilnoyi-osvity-06-11-2024.pdf> (дата звернення: 01.05.2026)